

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ

о оцени докторске дисертације „Историја украјинске књижевности у српској култури”
магистра Тање Ф. Гаев

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовао Комисију:

Одлуком Наставно-научног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду од 06. марта 2019. године образована је комисија за извештај о предатој докторској дисертацији магистра Тање Гаев „Историја рецепције украјинске књижевности у српској култури“

2. Састав Комисије:

1. др Људмила Поповић, редовни професор Филолошког факултета у Београду, изабрана у звање редовног професора за ужу научну област Украјински језик и књижевност 15. јула 2009. године – председник Комисије
2. др Јанко Рамач, редовни професор Филозофског факултета у Новом Саду, изабран у звање редовног професора за ужу научну област Национална историја 28. децембра 2006. године – члан Комисије
3. др Јулија Драгојловић, доцент Филолошког факултета у Београду, изабрана у звање доцента за ужу научну област Украјинистика, предмет Украјинска књижевност, 1. децембра 2016. године – члан Комисије

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме:
мр Тања, Фрањо, Гаев

2. Датум рођења, општина, република:
11. августа 1971. године, Земун, Србија

3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе:
30.11.2007. године, Филолошки факултет Универзитета у Београду, „Семантика бројева у руском, украјинском и српском језику (на материјалу фолклора XIX века)“

4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука:
Област филолошких наука – Наука о језику

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Докторска дисертација магистра Тање Гаев „Историја рецепције украјинске књижевности у српској култури“ обухвата 1231 компјутерску штапану страницу. Садржај дисертације подељен је у десет поглавља: „Уводне напомене“ (1–17), „Задаци и методологија“ (17–19), „Први период (1861–1918)“ (19–150), „Други период (1918–1945)“ (150–202), „Трећи период (1945–1990)“ (202–542), „Четврти период (1991–2007)“ (542–998), „Закључци“ (999–1034), „Грађа“ (1034–1062), „Литература“ (1062–1069) и „Хронолошка библиографија 1861–2007“ (1069–1202). Биографија ауторке налази се на странама 1203–1204.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Предмет дисертације магистра Тање Гаев је детаљно књижевноисторијско истраживање украјинске књижевности и њена хронолошка рецепција у српској (српскојезичкој) култури од почетака књижевно релевантних украјинско-српских контаката (почев од 1861.) до 2007. године, закључно. Докторска дисертација „Историја рецепције украјинске књижевности у српској култури“ настала је са тежњом да се веродостојно и заслужено представи аутохтона оригинална украјинска књижевност на великом и сасвим поузданом узорку у српској култури и помна анализа и критика извршених превода са украјинског на српски језик и утврди и коментарише њихова успешност и доследност преношења суштине, идеја, осећања, порука, па и атмосфере оригиналних дела у преводу на српски језик, што је допринело одговарајућој рецепцији код српских читалаца – позитивној или негативној.

У средишту истраживања магистра Тање Гаев је процес рецепције украјинске у српској књижевности од друге половине XIX века и који, са краћим прекидима, траје до данашњег дана, са посебним освртом на процесе, разлоге и личности који су водили и довели до успостављања првих контаката, а затим и јаких веза између украјинске и српске културе. Истраживање је обављено у смеру рефлексије 1) о српској књижевној публицистици посвећеној украјинској књижевности и 2) о српским преводима из украјинске књижевности и уопште преводилаштву с украјинског језика и показало је на који начин су поједина дела дошла до српског читаоца – непосредно или уз помоћ превода-посредника, на пример руског.

Докторанткиња је представила оригиналну украјинску књижевност у преводу на српски језик и у изворнику и на украјинском језику. Докторска дисертација „Историја рецепције украјинске књижевности у српској култури“ структурирана је тако да хронолошки и паралелно прати редослед објављивања превода књижевних дела украјинских писаца у најзначајнијим часописима, зборницима, збиркама српске културе периода 1861–2007 и њихову критичку рецепцију, а потом се аналитички концентрише на анализу сваког релевантног књижевног дела у изворнику на украјинском језику и у преводу на српски језик, те на извођење закључака у вези са њиховим квалитативним својствима. Истраживања су показала да украјинској књижевности припада јасно издвојено, истакнуто место у српској култури.

Посматрајући дисертацију мр Тање Гаев „Историја рецепције украјинске књижевности у српској култури“ у целини може се утврдити да је ауторкино истраживање засновано на:

а) добром познавању историје украјинске књижевности, књижевних праваца и књижевних

жанрова и њихових представника у украјинској књижевности;

б) добром разумевању, пажљивом читању и анализи оригинала дела украјинске књижевности;

в) добром разумевању, пажљивом читању, анализи и коментарисању успешности – неуспешности превода дела украјинске књижевности на српски језик;

г) коментарисању и примени одговарајућих поставки историчара украјинске књижевности, а затим и запажања и осврта украјинских и српских књижевних критичара;

д) постављању украјинске књижевности у контекст српске књижевности и културе и, компаративно, у оквиру европске књижевности.

После „Уводних напомена“ у којима су предочени процеси, разлози и личности који су водили почецима узајамног културног процеса између украјинског и српског народа и хронолошкој рецепцији украјинске књижевности у српској култури и „Зadataка и методологије“ којима се ауторка водила у истраживањима представљеним у овој дисертацији, следе поглавља која представљају средишњи и најобимнији део докторске дисертације: „Први период (1861–1918)“, „Други период (1918–1945)“, „Трећи период (1945–1990)“ и „Четврти период (1991–2007)“. Анализи хронолошке рецепције украјинске књижевности претходи опис историјских, друштвених и књижевних прилика у Србији, Украјини и Европи и предочавање услова који су довели до настанка конкретних дела украјинске књижевности и разлога њиховог одабира за превод на српски језик.

Поглавље 3 „Први период (1861–1918)“ подељено је на следећа под-подглавља: 3.1. Уводне напомене (19–25); 3.2. Часописи *Даница* 1861. и 1863. и *Јавор* 1862. године – Украјинска народна поезија у преводу Стојана Новаковића (25–33); 3.3. Часопис *Вила* 1866. и 1868. године (33–37): Марко Вовчок (1833–1907) Приповетка *Откуп* (37–44), Јуриј Феђковић (1834–1888) Приповетке *Убојица* и *Несрећна љубав* (44–50), Тарас Шевченко (1814–1861) Песме *Завет* и *Рубац*, Поема *Неофити* (50–64), Марко Вовчок (1833–1907) Приповетке *Максим Гримач*, *Кириција* и *Парасја* (64–74) и Микола Костомаров (1817–1885) из *Црта домаћег живота и обичаја Велико-Руса у XVI и XVII веку* (74–75); 3.4. Часопис *Зора* 1869. године: Тарас Шевченко (1814–1861) *Песмица* (75–76); 3.5. Часопис *Матица* 1870. године: Марко Вовчок (1833–1907) Приповетка *Кармељук* (76–83); 3.6. Часопис *Јавор* 1877. године: Тарас Шевченко (1814–1861) Песма *Чини* (83–86); 3.7. Часопис *Стража* 1878. године: Е. И. Борисов *Галички Малоруси и њина књижевност* (86–90); 3.8. Часопис *Побратимство* 1881. године: Михајло Драгоманов (1841–1895) Чланак *Малоруска књижевност* и Приказ *Нові українські пісні про громадські справи* (1764–1880) (90–103); 3.9. Часопис *Час* 1885. године: Тарас Шевченко (1814–1861) Песма *Завет* (103–107); 3.10. Часопис *Стражилово* 1885, 1886, 1887, 1888. и 1892. године: *Најновије из малоруске књижевности* Јакив Головацки (1814–1888) (107–111); 3.11. Часопис *Гусле* 1886. године: Тарас Шевченко (1814–1861) Песме *Сан* и *Лете дани и ноћи одлећу* (111–117); 3.12. Часопис *Јавор* 1887. године: Тарас Шевченко (1814–1861) Песма *Родила је мене мати* (117–119); 3.13. Часопис *Босанска вила* 1890. године: Тарас Шевченко (1814–1861) Поема *Иван Пидкова* (119–122); 3.14. Часопис *Браник* 1890. године: *Народна филозофија у Малоруса* (122–124); 3.15. Часопис *Бранково коло* 1896. и 1897. године: Тарас Шевченко (1814–1861) Поема *Пред освітом* (124–126), Јуриј Феђкович (1834–1888) Приповетка *Сафат Зинић* (126–129); 3.16. Часопис *Звезда* 1901. године: Марко Вовчок (1833–1907) Приповетка *Чини* (129–132); 3.17. Часопис *Бранково коло* 1902. године: Василь Стефаник (1871–1936) Новеле *Плава књижица* и *Растанак* (132–136), Иван Франко (1856–1916) Чланак *Малоруска литература* (136–138); 3.18. Часопис *Зорица* 1902. године: Михајло Коцјубински (1864–1913) Приповетка *Харита* (138–141); 3.19. Михајло Старицки (1840–1904) Драма *На поселу* (141–144) и 3.20. Остали часописи (144–

149).

Ауторка се бави истраживањем процеса и начина рецепције украјинске књижевности у српској култури која почиње 1850-их година, односно објављивањем првих превода украјинске народне поезије на српском језику почев од 1861. у часопису *Даница* и свих превода који су са дужим или краћим прекидима објављивани све до краја Првог светског рата, односно до 11. новембра 1918. Овај период посвећен је свим писцима и делима који су представљени српској читалачкој публици у часописима, разлозима и околностима за њихов одабир, њиховим преводиоцима, пионирима у проучавању украјинске књижевности и културе, успешности превода у односу на оригинал и квалитету и поруци пренете читаоцима. Након детаљног књижевноисторијског истраживања и њене хронолошке рецепције за период 1861–1918. докторанткиња закључује да су заинтересованост за украјинску књижевност и њен пријем код српских читалаца и публике били директан резултат национално-ослободилачког покрета, борбе за национално самоопредељење, окретања националном језику, историјској прошлости, народном пореклу културе и били су резултат идеја словенског јединства и размене националних културних вредности. У српској култури објављивани су углавном краћи преводи из украјинске књижевности: приповетке, новеле, песме, али и чланци посвећени украјинској (малоруској) књижевности и њеним истакнутим књижевницима. Најбројнијим преводима представљено је стваралаштво Марка Вочока и Тараса Шевченка, затим Михајла Коцјубинског и Васиља Стефаника, а поменути су и Володимир Виниченко, Иван Котљаревски и Иван Срезњевски.

Поглавље 4 „Други период (1918–1945)“ састоји се из следећих под-поглавља: 4.1. Уводне напомене (150–151); 4.2. 1920. година: Часопис *Епоха*: Олга Кобиљанска (1863–1942) Песма *Акорди* (151–154) и Богдан Лепки (1872–1941) Историјски роман *Олесја, стотинарева кћи* (154–167); 4.3. 1939. година: Часопис *Нова Европа* (167–198) и 4.4. Чланци о Т. Шевченку објављени 1939. и у периоду од 1930. до 1941. (198–201)

Докторанткиња прати и истражује пут којим су украјински језик, књижевност и култура у послератном и међуратном периоду са краћим или дужим прекидима проналазили до српских читалаца и закључује да је то често било кроз призму руског или совјетског, док су одређене чињенице и преводи пристизали директно од изворника. До избијања Другог светског рата у српској култури запажено место заузимали су преводи из немачке, француске и совјетске књижевности. Новине у превођењу и рецепцији стране књижевности запажају се и на примеру украјинске књижевности, која је у овом периоду представљена на најмањем броју примера. Украјину и Украјинце српским читаоцима са највише аспеката представио је двоброј часописа *Нове Европе* 1939. Захваљујући бројним чланцима часописа читаоци су могли да се упознају за суштином украјинског проблема са различитих страна, често и супротних, али и да сазнају понешто о историји, књижевности, култури украјинског народа, његовим најзначајнијим представницима и борцима за самосталност украјинске државе, чиме је часопис направио највећи корак напред од тренутка првих контаката са украјинском културом и књижевношћу до 1939. Ратне године 1941–1945. донеле су велике промене у украјинској књижевности која је имала наглашено патриотски карактер и била је у служби социјалистичке домовине.

Поглавље „Трећи период (1946–1990)“ садржи следећа под-поглавља: 5.1. Уводне напомене (202); 5.2. 1945. година: Јуриј Јановски (1902–1954) Роман *Земља отаца* (202–207); 5.3. 1947. година: Украјинске бајке *Несрећни Данило*, *Три речи* и *Грамжљива млинарка* (207–209); 5.4. 1948. година: Олес Гончар (1918–1995) Роман *Стегоноше* (209–215); 5.5. 1949. година: Иван Франко (1856–1916) Приповетка *Захар Беркут* (215–222) и *Украјинске народне приче* (222–224); 5.6. 1951. година: Новине *Борба* и *Тридесет дана* (224–230) и *Књижевне новине*: Тарас Шевченко (1814–1861) Чланак Лава Захарова *Поводом деведесет година смрти* (230–232);

5.7. 1955. година: Михајло Коцјубински (1864–1913) Збирка приповедака *Фатаморгана* (232–246); 5.9. 1961. година: Максим Риљски (1895–1964) Часопис *Сусрети* (246–252); 5.9. 1963. година: *Украјинске народне бајке* (252–255) и Михајло Стелмак (1912–1983) Роман *Крв људска није вода* (255–264); 5.10. 1964. година: Тарас Шевченко (1814–1861) Часопис *Дело* (264–270); 5.12. 1965. година: Јуриј Јановски (1902–1954) Роман *Коњаници* (270–280); 5.12. 1967. година: Олес Гончар (1918–1995) Роман *Човек и оружје* (280–289) и Михајло Стелмак (1912–1983) Аутобиографска приповетка *Птице лабудови лете* (289–295); 5.13. 1969. година: Тарас Шевченко (1814–1861) Збирка поезије *Кобзар* (295–318); 5.14. 1971. година: Лесја Украјинка (1871–1913) Збирка поезије *Ломикамен* (318–331), Од либерализације совјетског друштва до препорода уметности (331–342); 5.15. 1973. година: Часопис *Развитак* (342): Ростислав Братуњ (1927–1950) (343–344), Дмиро Павличко (1929) (344–346), Васиљ Симоненко (1935–1963) (346–347), Борис Олијник (1935–2017) (347–348), Виталиј Коротич (1936) (348–350), Иван Драч (1936–2018) (350–352), Микола Винхрановски (1936–2004) (352–354) и Хана Свитлична (1939–1995) (354–355); 5.16. 1974. година: Часопис *Багдада* (355): Павло Тичина (1891–1967) (356–361), Лина Костенко (1930) (361–364), Јевген Гуцало (1937–1995) (364–367) и Иван Драч (1936–2018) (367–369); 5.17. 1975. година: Часописи *Стварање*, *Одјек* и *Развитак* (369): Микола Бажан (1904–1983) (370–378), Микола Нагнибида (1911–1985) (378–380), Платон Вороњко (1913–1988) (380–383), Абрам Кацнелсон (1914–2003) (383–385), Микола Сингајевски (1936–2013) (385–387) и Дмитро Павличко (1929) (387–388); 5.18. 1976. година: Часописи *Поља*, *Багдада*, *Домети* и *Кораџи*: Игор Калинец (1939) (388–389), Борис Нечерда (1939–1998) (389–391), Микола Холодни (1939–2006) (391–393), Васиљ Холоборођко (1945) (393–397), Павло Тичина (1891–1967) (397–404) и Борис Олијник (1935–2017) (404–408); 5.19. 1979. година: Збирка поезије *Антологија украјинске поезије* (408): Григориј Сковорода (1722–1794) (411–421), Иван Котљаревски (1769–1838) (421–431), Тарас Шевченко (1814–1861) (431–433), Панас Мирни (1849–1920) (433–438), Иван Франко (1856–1916) (438–446), Михајло Коцјубински (1864–1913) (446–447), Павло Грабовски (1864–1902) (447–452), Лесја Украјинка (1871–1913) (452–457), Васиљ Стефаник (1871–1936) (457–458), Олександр Олес (1878–1944) (458–466), Павло Тичина (1891–1967) (466–472), Васиљ Елан-Блакитни (1894–1925) (472–475), Максим Риљски (1895–1964) (475–477), Володимир Сосјура (1898–1965) (477–479), Васиљ Чумак (1901–1919) (479–484), Микола Бажан (1904–1983) (484–486), Леонид Первوماјски (1908–1974) (486–489), Богдан Игор Антонич (1909–1937) (489–496), Андриј Малишко (1912–1970) (496–503), Дмитро Павличко (1929) (503–505), Васиљ Симоненко (1935–1963) (505–510), Микола Винграновски (1936–2004) (510–512), Наталија Кашћук (1937–1991) (512–513) и Роман Лубкивски (1941–2015) (513–514), Часопис *Књижевна реч*: Васиљ Холоборођко (1945) (514–525), Часопис *Стварање*: Павло Тичина (1891–1967) (525–529); 5.20. 1980. година: Монографија Властимира Ерчића *Мануил (Михаил) Козачинскиј и његова траедокомедија* (529–536); 5.21. 1981. година: Лина Костенко (1930) Збирка поезије *Скитска баба* (536); 5.22. 1982. година: Григориј Сковорода (1722–1794) (537–542).

Ауторка се на великом броју извора бави истраживањем и анализом рецепције украјинске књижевности у српској култури на примеру разноврсних и бројних дела која су преводиоци одабирали и доживљавали искључиво као део совјетске књижевности, књижевности земље победнице у Другом светском рату, велике и моћне Црвене Армије, која се у српској средини најчешће изједначавала са појмом „руски“ (1946–1973) и дела која су преводиоци преводили са изворника углавном на украјинском језику и директно од аутора, често кроз лична познанства и контакте, доносећи свој суд о њиховом стваралаштву најчешће објективно и независно од утицаја „совјетског“ или „руског“ (1973–1988). Докторанткиња закључује да тиме започиње нови и сасвим другачији период рецепције украјинске књижевности у српској култури у ком преводиоци настоје и најчешће успевају да пренесу смисао, идеје, поруке,

осећања, стања и критике стварног живота и свакодневице украјинског народа и његове културе, добро прикривеног пред очима увек будне и сурове цензуре директно са украјинског језика и представљају украјинску књижевност на нови, квалитетнији, прави, критички или, по мишљењу докторанткиње, бољи начин.

Поглавље „Четврти период (1991–2007)“ подељено је на следећа под-поглавља: 6.1. Уводне напомене (542–548); 6.2. 1993. година: *Српски књижевни гласник* (548): *Просјачка жалба Богу* анонимног писца с краја XVI века (549), *Чување од јереси* анонимног писца из прве половине XVII века (549–550), *О кнезу таме* анонимног писца из прве половине XVII века (550–554), Лазар Баранович (1620–1693) (554–556), Иван Величковски (?–1701) (556–559), Иван Драч (1936–2018) (559–561) и Виктор Кордун (1946–2005) (561–563), *Савременик плус* (563–564): Михајљ Семенко (1946–2005) (564–571), Микола Руденко (1930–2004) (571–573) и Богдан Бојчук (1927–2017) (573–576), *Њујорика група* (576–582), Богдан Рубчак (1935–2018) (582–585), Васиљ Стус (1938–1985) (585–590), Микола Воробјов (1941) (590–592) и Надија Кирјан (1946) (592–593), *Кијевска школа поезије* (593–599), Игор Римарук (1958–2008) (599–600), Јуриј Андрухович (1960) (600–603) и Иван Малкович (1961) (603–605); 6.3. 1994. година: *Политика*, *Књижевне новине*, *Књижевна реч* (605–606): Тарас Шевченко (1814–1861) (606–607), Иван Франко (1856–1916) (607–610) и Борис Олијник (1935–2017) Збирка поезије *На линији тишине* и *Књига Сатанизација Срба, коме она треба* (610–617); 6.4. 1995. година: Јулијан Тамаш (1950) Монографија *Украјинска књижевност између Истока и Запада* (617–618): Иван Котљаревски (1769–1838) (618–620), Тарас Шевченко (1814–1861) (620–621), Иван Франко (1856–1916) (621–622), Лесја Украјинка (1871–1913) (622–623), Васиљ Стефаник (1871–1936) (623–624), Михајло Коцјубински (1864–1913) (624), Павло Тичина (1891–1967) (624) и Володимир Сосјура (1898–1965) (624–625); 6.5. 1996. година: *Часопис Мостови*: Иван Франко (1856–1916) (625–632); 6.6. 1999. година: Збирка поезије *Хучи Дњепар широки*: Тарас Шевченко (1814–1861) (632–637), Иван Франко (1856–1916) (637–648) и Јевген Малањук (1897–1968) (648–657); 6.7. 2001. година: *Часопис Градина* (657–662): Константин Москалец (1963) (662–663), ДАК (Бахмачка школа) (663–669), Јуриј Завгородни (1940–2012) (669–670), Васиљ Махно (1964) (670–673), Борис Шчавурски (1963) (673–674) и Васиљ Стефаник (1871–1936) *Изабрране приче* (674–684); 6.8. 2002. година: *Антологија украјинске поезије XVI–XX век* (684–692): Герасим Смотрички (1/2 XVI века–1594) (692–694), Дамијан Наливајко (?–1627) (694–695), Данило Братковски (2/2 XVII века–1702) (695–698), Феофан Прокопович (1677–1736) (698–700), Романтизам (700–710), Левко Боровиковски (1806–1889) (710–714), Виктор Забила (1808–1869) (714–716), Маркијан Шашкевич (1811–1843) (716–719), Амвросиј Метлински (1814–1870) (719–723), Олександр Афанасјев-Чужбински (1816–1875) (723–726), Степан Рудански (1834–1873) (726–730), Володимир Самијленко (1864–1925) (730–732), Неокласицизам (732–736), Микола Зеров (1890–1937) (736–742), Симболизам (742–743), Јакив Савченко (1890–1937) (743–748), Клим Полишчук (1891–1937) (748–750), Стрелјани препород (750–752), Олекса Слисаренко (1891–1937) (752–754), Лидија Куљбак (1936) (754), Петро Осадчук (1937–2014) (754), Марија Влад (1940–2017) (755), Оксана Сенатович (1941–1997) (755), Хана Чубач (1941) (755–756), Данило Кононенко (1942–2015) (756), Марија Павленко (1944) (756–757), Леонид Кисељов (1946–1968) (757), Васиљ Моруга (1947–1989) (757–758), Свитлана Жалоб (1947–2011) (758), Михајло Шевченко (1947) (758), Наталка Никулина (1947–1997) (758), Галина Паламарчук (1948) (758), Микола Лукив (1949) (758–759), Наталија Дзјубенко (1953) (759), Тарас Федјук (1954) (759), Марија Матиос (1959) (759–760), Ирина Мироненко (1960) (760–761), Јуриј Андрухович (1960) Роман *Перверзија* (761), Постмодернизам (761–785) и Володимир Виниченко (1880–1951) Драма *Закон* (785–795); 6.9. 2003. година: Борис Олијник (1935–2017) Збирка поезије *Над стрехом јаблан* и *Есеј Две године у Кремљу* (795–807),

Витор Кордун (1946–2005) *Песме* (807–816) и Микола Рјабчук (1953) *Есеј Од Малорусије до Украјине* (816–818); 6.10. 2004. година: Часопис *Вікно* 1 (818–820): Леонид Рудницьки (1935) (820–821), Иван Циперђук (1969) (821), *Нова дегенерација* (821–824), Иван Андрусјак (1968) (824–825) и Григориј Грабович (1943) (835); 6.11. 2005. година: *Антологија украјинске постмодерне приповетке* (825–830): Јуриј Виничук (1952) (830–834), Васиљ Габор (1959) (834–840), Володимир Диброва (1951) (840–845), Оксана Забужко (1960) (845–849), Јуриј Издрик (1962) (849–853), Володимир Јешкиљев (1965) (853), Олег Лишега (1949–2014) (853–855), Володимир Назаренко (1953) (855–856), Галина Пагутјак (1958) (856–860), Љубов Пономаренко (1955) (860–862) и Тарас Прохаско (1968) (852–866), Часопис *Књижевни магазин*: Андриј Бондар (1974) (866–868), Виктор Неборак (1961) (868–870), Мариана Кијановска (1973) (870–873), *Мајуна туга* (873–874), Сергиј Жадан (1974) (874–876), *Червона фира* (876–881), Остап Сливински (1978) (881–884), Галина Крук (1974) (884–885), *Нечувани* (885–886), Часопис *Филолошки преглед* (886–887): Свитлана Пиркало (1976) Роман *Зелена Маргарита* (887–889) и Олександр Ирванец (1961) Роман *Ривне/Ровно* (889–894), Часопис *Вікно* 2 (894–895); 6.12. 2006. година: Олександр Довженко (1894–1956) Филмски сценарио *Украјина у пламену* (895–922), Лес Мартович (1871–1916) Збирка приповедака *Стрибогов поклон* (922–936), Часопис *Писмо: Девет украјинских песника* (936–937): Григориј Чубај (1949–1982) (937–940), Јурко Позајак (1958) (940–941), *Пропала грамота* (941–942), Иван Лучук (1965) (942–943), *ЛУГОСАД* (943–944), Назар Гончар (1964–2009) (944–945) и Назар Федорак (1974) (945), Часопис *Развитак: Жигосане песме и њихови творци, или стрељане илузије* (945–947): Володимир Свидзински (1885–1941) (947–950), Дмитро Фаљкивски (1898–1934) (950–952), Степан Бен (1900–1937) (952–954) и Володимир Цибуљко (1964) (954–955), Часопис *Mons Aeneas*: Украјинска књижевност коју још нисте упознали (955–956), Часопис *Наслеђе: Неки нови клинци: украјинска књижевност пост-постмодерног доба*: Љупко (Љубомир) Дереш (1984) (956–961), Тања Паламарчук (1983) (961–964), Ирена Карпа (1980) (964–968), Тарас Шевченко (1814–1861) *Кобзар* (968–976); 6.13. 2007. година: *Украјинске бајке на украјинском и српском језику* (976–988), Иван Франко (1856–1916) *Песме* (988–995), Часопис *Траг* (995–998) и Фокусна перспектива украјинске књижевности (998–999).

Ауторка се бави истраживањем и анализом систематске рецепције украјинске књижевности у српској култури. У овом периоду, упоредо са проглашењем независности Украјине (24.08.1991.) почиње развој украјинистике као научне дисциплине и наставног смера на Универзитету у Београду, од 1991. (1991/92. школске) године, када је на Филолошком факултету први пут у Србији уведен предмет Украјински језик и књижевност као други словенски језик, што је створило предуслове да се 2002. оснује засебна Група за украјински језик, књижевност, културу. Захваљујући неуморном раду наставника украјинистике српска украјинистика формирана је као научна славистичка грана што је допринело да упознавање са достигнућима украјинске књижевности и културе у Србији постане не само систематско, већ и детаљно. Захваљујући 27-годишњој историји изучавања украјинске књижевности на Универзитету у Београду и њеној рецепцији у српској култури, украјинска књижевност, као најмлађа дисциплина, добија све запаженије место међу другим словенским књижевностима.

У „Закључцима“ мр Тања Гаев резимира резултате хронолошке рецепције украјинске књижевности у српској култури које је у докторској дисертацији настојала да представи. Докторанткиња сумира резултате истраживања тако што сажето представља кључне узроке, разлоге и личности украјинске и српске културе и књижевности, онако како су се временом успостављале, развијале и надограђивале, представљајући тако један сасвим доследан хронолошки приказ свих најзначајнијих догађаја, публикација, радова и превода који су утицали и допринели пријему украјинске књижевности у српској култури.

Посебно поглавље дисертације представља „Хронолошка библиографија 1861–2007“ којим је обухваћена потпуна хронолошка библиографија превода с украјинског језика у српској култури, први пут обједињена и представљена на једном месту.

VI Списак научних и стручних радова који су објављени или прихваћени за објављивање на основу резултата истраживања у оквиру рада на докторској дисертацији:

1. *Импесионистичка проза Михајла Коцјубинског*, рад за XLIX скуп слависта Србије одржан на Филолошком факултету у Београду од 11-14. јануара 2011. године, објављен у часопису *Славистика* (М52), Београд, књига XV, 2011, стр. 99-108.
2. *Рецепција украјинської літератури в сербській культурі*, Українсько-сербський збірник *Українська*, Темпора, Київ, № 66, 2011р: 192-216
3. *Филозофија Григорија Сковороде и просветитељска филозофија у Украјини друге половине XVIII века*, објављен у часопису *Анали* (М52) Филолошког Факултета, Универзитет у Београду, свеска посвећена Ратку Нешковићу, књига XXIII, Свеска I, Београд 2011: 191-204
4. *Српска народна песма у украјинском преводу*, рад за 42. Међународни научни састанак слависта у Вукове дане, одржан у Београду, 12-14. септембра 2012. године, објављен у зборнику радова МСЦ-а, Београд 2013, 42/2, I том: 409-418
5. *Тема смрти у стваралаштву Михајла Коцјубинског*, рад за 51. скуп слависта Србије, одржан на Филолошком факултету у Београду од 9-12. јануар 2013, објављен у часопису *Славистика* (М52) Београд, књига XVII, 2013, стр. 232-240
6. *Переклади з украјинської мови сербською мовою з 1991 до 2012*, дослідження фонду Next Page в рамках проекту Book Platform, підготувала Алла Татаренко, бібліографија – Таня Гаєв, Алла Татаренко, лютий 2013, објављен на <http://www.bookplatform.org/en/activities/405-ukrainian-to-serbian-translations-study.html>
7. *Рецепција стваралаштва Марка Вовчока у српској култури*, рад за Међународну научну конференцију XIII міжнародні славістичні читання пам'яті академіка Леоніда Булаховського, одржану на Институту филологије Кијевског националног универзитета „Тарас Шевченко“ у Кијеву 19. априла 2013. године, објављен у *Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур* (пам'яті академіка Леоніда Булаховського), Збірник наукових праць, випуск 21, Київ 2013: 205-213
8. *Рецепція творчості Т. Г. Шевченка у сербській літературі // Шевченкознавство в сучасному світі: Колективна монографија.* – Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2014. - 432 с. С. 84 – 99 (*Т. Гаєв, Л. Стеблина, Л. Петровська*)
9. *Рецепција стваралаштва Михајла Коцјубинског у српској култури*, рад за XXII Међународну научну конференцију, посвећену сећању на прве словенске просветитеље, светом Ђирилу и Методију, одржану на Институту славистике Лавовског националног универзитета „Иван Франко“ у Лавову 16-17. маја 2013. године, објављен у

Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур (Пам'яті академіка Леоніда Булаховського), випуск 25, Київ 2014: 155-167

10. *Уметнички психологизам у етиди Цвет јабуке Михајла Коцјубинског*, рад за 52. скуп слависта Србије, одржан на Филолошком факултету у Београду од 10-11. јануар 2014, објављен у часопису *Славистика* (M52), Београд, књига XVIII, 2014, стр. 428-438
11. *Сербська література і Шевченко* (з Іваном Юцуком), Шевченківська енциклопедія в 6 томах, 5 том, Національна академія наук України, Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка, Київ 2015: 719-722
12. *Симболика приповетке Сенке заборављених предака Михајла Коцјубинског*, рад за 53. скуп слависта Србије, одржан на Филолошком факултету у Београду од 09-11. јануар 2015, објављен у часопису *Славистика* (M52), Београд, књига XIX, 2015, стр. 487-495
13. *Рецепција стваралаштва Лесје Украјинке у српској култури*, рад за Међународну научну конференцију XV міжнародні славистичні читання пам'яті академіка Леоніда Булаховського, одржану на Институту филологије Кијевског националног универзитета „Тарас Шевченко“ у Кијеву 24. априла 2015. године, објављен у *Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур* (пам'яті академіка Леоніда Булаховського), Збірник наукових праць, випуск 28, Київ 2015: 198-216
14. *Поезија Тараса Шевченка у српском преводу*, објављен у часопису *Анали* Филолошког Факултета, Универзитет у Београду, књига XXVII, Свеска II, Београд 2015: 23-38
15. *Рецепција украјинског постмодернизма у српској култури*, рад за 45. Међународни научни састанак слависта у Вукове дане, одржан на Филолошком факултету у Београду 17-20. септембра 2015. године, објављен у зборнику радова МСЦ-а, Београд 2016, 45/2, II том: 495-504
16. *Украјинска народна поезија у преводу Стојана Новаковића*, рад за Међународну научну конференцију XVII міжнародні славистичні читання пам'яті академіка Леоніда Булаховського, одржану на Институту филологије Кијевског националног универзитета „Тарас Шевченко“ у Кијеву 22. априла 2016. године, објављен у *Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур* (пам'яті академіка Леоніда Булаховського), Збірник наукових праць, випуск 31, Київ 2016: 204-214
17. *Поезија Павла Тичине у српском преводу*, рад за међународну научну конференцију *Украјинистика и словенски свет*, поводом 25 година украјинистике на Универзитету у Београду, одржану на Филолошком факултету у Београду 17-19. новембра 2016. године, објављен у зборнику научних радова *Украјинистика и словенски свет*, Филолошки факултет, Београд 2017: 412-418
18. *Историја рецепције украјинске књижевности XIX века у српској култури (од 1866. године)*, рад објављен у Међународном научном зборнику поводом 140 година Катедре за славистику Београдског универзитета „Универзитетска славистика: традиције, савремено стање, перспективе”, Филолошки факултет, Београд 2017: 501-516
19. *Stvaralaštvo Lesa Martoviča u srpskom prevodu*, rad objavljen u zborniku *Ukrajnistika* na

sveučilištu u Zagrebu: 20 godina, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za istočnoslavenske jezike i književnosti, FF press, ISBN 978-953-175-686-0, Zagreb 2018: 188-

VII ZAKЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА:

Докторска дисертација мр Тање Гаев је савесно и зрело урађен рад, написан не само на основу одличног познавања релевантне грађе и литературе, него и са способношћу за њену критичку процену, као и за умешну и врло проицљиву анализу самих књижевних текстова којима се бави. Докторска дисертација коју је Тања Гаев предала представља допринос науци о украјинској књижевности и књижевној критици

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА:

Докторанткиња је резултате свог истраживања протумачила на убедљив начин и приказала их прегледно и систематично, представљајући и описујући чињенице о књижевном и културном контексту, неопходне за разумевање поступка и анализе, али и наглашавајући у оквиру датог контекста измене и промене које истражује. Закључци су изведени из анализе и представљају научни допринос науци о украјинској књижевности. Ауторка је показала аналитичку вештину, књижевноисторијску и теоријску упућеност.

X ПРЕДЛОГ:

Налазећи да докторска дисертација „Историја рецепције украјинске књижевности у српској култури“ јесте опсежно и детаљно истраживање, ново и оригинално научно дело, чији резултати представљају озбиљан допринос савременој науци о украјинској књижевности и језику, и сматрајући да је урађена са уважавањем методолошких захтева које је потребно испунити при изради академског рада датог нивоа и врсте, са задовољством препоручујемо Већу да овај рад прихвати као докторску дисертацију, а докторанткињу позове на усмену одбрану пред овом Комисијом.

Комисија:

1. _____
др Људмила Поповић, редовни професор
2. _____
др Јанко Рамач, редовни професор
3. _____
др Јулија Драгојловић, доцент

У Београду, 26. априла 2019.